

Täysistunto

Tiistai 31.5.2022 klo 14.00—18.23

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 55/2022 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 5/2022 vp

Ensimmäinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Ensimmäiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsittelyn pohjana on sivistysvaliokunnan mietintö SiVM 5/2022 vp. Nyt päätetään lakiehdotuksen sisällöstä. — Mennään keskusteluun. Edustaja Mäkisalo-Ropponen.

Keskustelu

15.36 Merja Mäkisalo-Ropponen sd: Arvoisa puhemies! Tämä on valiokunnan yksimielinen mietintö, minkä takia voi olla ymmärrettävää, ettei valiokunnan jäseniä ole tänään keskustelemassa tästä asiasta täällä salissa. Mielestäni tämä on periaatteellisesti tärkeä, koulutuksellista tasa-arvoa edistävä esitys, ja siksi halusin tulla muutaman sanan tai lauseen tästä esityksestä tänne eteen kertomaan.

Tässä lakiesityksessä on kysymys niin sanotun tasa-arvorahan vakiinnuttamisesta eli varhaiskasvatuksen sekä esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin myönnettävästä valtionavustuksesta. Taustalla on teoria-tieto siitä, että oppilaiden sosiaaliseen taustaan liittyvät erot oppimistuloksissa ovat kasvaneet. Tiedämme myös, että vähän koulutettujen vanhempien lapset eivät hakeudu korkeakouluihin yhtä todennäköisesti kuin korkeasti koulutettujen vanhempien lapset. On tärkeää, että vanhempien omat valinnat eivät rajoita seuraavan sukupolven mahdollisuuksia etsiä omia kykyjään vastaaville opinteille. Koulutuksellinen eriarvoistuminen on Suomessa siis vahvistunut eikä koulutusjärjestelmä enää kykene nostamaan vaikeimmista sosioekonomisista taustoista tulevia nuoria tavoittelemaan parempaa tulevaisuutta, ja siksi tämä tasa-arvoraha on tärkeä. Ilman tasa-arvoista koulutusta ei ole tasa-arvoista yhteiskuntaa.

Puhemies! Myös kuntien lähtökohdat järjestää peruspalveluita ovat tällä hetkellä eriytyneet. Alueellinen ja alueiden sisäinen eriytyminen haastaa perusopetuksen sekä varhaiskasvatuksen järjestämisen. Perusopetuksen osalta erityisen huolestuttavana signaalina on ollut osaamiserojen kasvu sekä oppilaiden että koulujen välillä. Alueellisen sosioekonomisen ja etnisen segregaaation vaikutuksesta koulutuksellinen huono-osaisuus alueellistuu, mikä heikentää maantieteellisesti ja sosiaalisesti syrjään jäävien peruskoulujen, tai näissä kouluissa opiskelevien oppilaiden, edellytyksiä saavuttaa hyviä oppimistuloksia. Varhaiskasvatuksessa alueellinen eriarvoistuminen näkyy erityisesti kelpoisen henkilöstön rekrytointivaikeuksina, mikä taas vaarantaa varhaiskasvatuksen vaikuttavuutta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 64/2022 vp

Tämä lakiesitys vahvistaa varhaiskasvatuksen ja koulujen mahdollisuuksia tukea lasten ja oppilaiden oppimistuloksia, siirtymiä toiselle asteelle sekä vastaa maahanmuuttotautisten ja vammaisten oppilaiden erityistarpeisiin. Esitys vahvistaa myös koulujen ja varhaiskasvatuksen edellytyksiä tukea kodin ja koulun välistä yhteistyötä. Lisäksi lakimuutos edistää lapsen oikeuksien ja myös YK:n vammaissopimuksen toteutumista Suomessa. Meidän on tärkeä muistaa, että Suomi on ratifioinut nämä sopimukset, ja tähän tarkoittaa sitä, että niiden tulee ohjata myös lainsäädäntötyötä, ja näin ei kyllä aina tapahdu.

Yhteenvedona voidaan todeta, että lakiesitys on hyvä ja tarpeellinen ja se on myös vastaus sivistysvaliokunnan koulutuspoliittisen selonteon mietinnössä 19/2021 esitettyyn tarpeeseen ohjata koulutuksen perusrahoitusta tarveperusteisesti segregaaion vähentämiseksi ja koulutuksellisen tasa-arvon lisäämiseksi kaikkialla Suomessa. Mielestäni tämä on periaatteellisesti tärkeä lakiesitys. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitoksia. — Edustaja Juuso.

15.40 Kaisa Juuso ps: Kiitos, puheenjohtaja! Tosiaankin tämä oli sivistysvaliokunnassa yksimielinen lausunto ja mielestäni esityksenä erittäin hyvä. Tässä nyt on mahdollisuus myöntää kohdennettua avustusta niille, jotka sitä eniten tarvitsevat, ja tämä on nimenomaan sellaista lainsäädäntöä ja sellaista tukea, mitä tarvitsemme. Joskus tulee paljon edullisemmaksi, että se tuki kohdennetaan oikein kuin että isolla kädellä jaetaan rahaa sitten kaikille ja toiset eivät sitä ehkä tarvitse.

Valiokunta kiinnitti huomiota tähän harjoittelukoulujen tilanteeseen — yliopistojen yhteydessä on näitä harjoittelukouluja — ja niitä ei oltu tässä lakiesityksestä meidän mielestämme ihan tarpeeksi huomioitu, joten laitoimme tähän lausuntoon nyt sitten, että ne pitäisi huomioida tasavertaisesti ja ne pystyisivät kunnilta, kuntien kautta sitten hakemaan tätä avustusta myös silloin, kun siellä on sitä avustuksen ja lisätuen tarvetta.

Tässä esityksessä on nyt huomioitu erityisesti maahanmuuttajat ja vammaiset ja kodin ja koulun välisen yhteistyön tärkeys, ja pidimme kaikki näitä hyvinä asioina. — Kiitos.

Yleiskeskustelu päättyi.

Eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen HE 55/2022 vp sisältyvän lakiehdotuksen sisälön mietinnön mukaisena. Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely päättyi.